

Špela Gale

GOZDNI RAČUNI

To metodološko pojasnilo se nanaša na objavljanje podatkov:

- Gozdni računi, Slovenija, letno (Prva objava)

Oktober 2021

Kazalo

1	NAMEN.....	3
2	PRAVNI OKVIR.....	3
3	ENOTA, KI JO OPISUJEJO OBJAVLJENI PODATKI.....	3
4	IZBOR ENOT OPAZOVANJA.....	3
5	ZBIRANJE IN VIRI PODATKOV.....	4
6	DEFINICIJE.....	5
7	POJASNILA.....	8
8	OBJAVLJANJE PODATKOV.....	10
9	REVIDIRANJE PODATKOV.....	10
10	DRUGA METODOLOŠKA GRADIVA.....	11

1 NAMEN

Namen objave podatkov o gozdnih računih je prikaz vrednosti gozdov in gozdnih virov iz ekonomskega in okoljskega vidika. Ekonomski računi opisujejo gospodarsko dogajanje v gozdarski dejavnosti.

Ključne statistike pri raziskovanju o gozdnih računih so: površina, zaloge lesa, proizvodnja, vmesna potrošnja, bruto dodana vrednost, faktorski dohodek, poslovni presežek/raznovrstni dohodek, potrošnja stalnega kapitala, bruto investicije v osnovna sredstva, podjetniški dohodek in zaposlenost.

2 PRAVNI OKVIR

[Letni program statističnih raziskovanj \(LPSR\):](#)

[Zakon o državni statistiki](#) (Uradni list RS, št. 45/95 in 9/01)

Ekonomski računi za kmetijstvo in gozdarstvo 97, Rev. 1.1., ki izhaja iz Evropskega sistema računov 95 (ESR 1995 in ESR 2010) (mednarodni metodološki priročnik)

Evropski okvir za združene okoljske in ekonomske račune za gozdove (IEEAF) (mednarodni metodološki priročnik).

3 ENOTA, KI JO OPISUJEJO OBJAVLJENI PODATKI

Enota, ki jo opisujejo objavljeni podatki, so gozdovi in drevesno rastje drugih gozdnih zemljišč, za katere se letno izračunava vrednost površin, lesnih zalog, proizvodnja gozdarske dejavnosti (skupna in glede na tip proizvodnje), ponudba in poraba nepredelanih gozdarskih proizvodov, poškodovanost gozdnih sestojev ter zaloge ogljika v nadzemni in podzemni lesni biomasi.

Ekonomski računi za gozdarstvo, ki predstavljajo eno osrednji vsebin sistema gozdnih računov, opisujejo gozdarsko dejavnost, ki je enaka vrednosti gozdarskih proizvodov, vrednosti gozdarskih storitev in vrednosti neločljivih dopolnilnih dejavnosti gozdarstva. Gozdarska dejavnost se vrednoti na strani proizvodnje in vmesne potrošnje, na osnovi pridobljenih podatkov pa se izračunavajo dohodkovni kazalniki (bruto dodana vrednost, faktorski dohodek).

4 IZBOR ENOT OPAZOVANJA

Zajetje je popolno; v raziskovanje o gozdnih računih so zajete vse površine gozdov in drugih gozdnih zemljišč, ki predstavljajo osnovo za vrednotenje sestojev gozdov in drugih gozdnih zemljišč ter drugih gozdnih virov z ekonomskega in širšega okoljskega vidika; gozdovi namreč poleg ekonomske

opravljajo tudi številne druge vloge (okoljsko, socialno, rekreativno,...).

V enem glavnih vsebinskih sklopov gozdnih računov, to je pri ekonomskih računih za gozdarstvo, so zajete vse enote, ki opravljajo gozdarsko dejavnost. Gozdarska dejavnost se v Sloveniji opravlja v podjetjih, registriranih v gozdarski dejavnosti (gospodarskih družbah), pri samostojnih podjetnikih ter na kmetijskih gospodarstvih. Osnovni pogoj za definiranje kmetijskega gospodarstva (definicija evropsko primerljivega kmetijskega gospodarstva) je, da ima najmanj 1 hektar obdelovalnega kmetijskega zemljišča. Med dodatnimi merili je navedena tudi površina gozdnega zemljišča. Kot kmetijsko gospodarstvo je opredeljeno tudi gospodarstvo, ki ima manj kot 1 hektar obdelovalne zemlje, vendar pa najmanj 0,1 ha (10 a), če ima poleg tega še najmanj 0,9 ha (90 a) gozda. Kmetijska gospodarstva lahko opravljajo gozdarsko dejavnost kot glavno, večina pa se jih ukvarja z gozdarstvom poleg kmetijske dejavnosti.

Ekonomski računi za gozdarstvo zajemajo celotno gozdarsko dejavnost, ki je po definiciji ločljiva, ne glede na institucionalni sektor, v katerem se dogaja. Ker temeljijo na konceptu dejavnosti, je v obračun proizvodnje vključena proizvodnja enot, ki opravljajo gozdarsko dejavnost kot osnovno ali dopolnilno in so registrirane v istem razredu Standardne klasifikacije dejavnosti (SKD 2008). V gozdarstvo spada gojenje gozdov in druge gozdarske dejavnosti (A 02.100), sečnja (A 02.200), nabiranje gozdnih dobrin, razen lesa (A 02.300) ter storitve za gozdarstvo (A 02.400).

5 ZBIRANJE IN VIRI PODATKOV

Podatki se zbirajo letno. Podatki se zbirajo od marca do konca avgusta tekočega leta (t) za preteklo leto (t-1).

Gozdni računi se izvajajo na osnovi pridobivanja podatkov številnih statističnih vprašalnikov:

- statistična raziskovanja gozdarskih in kmetijskih statistik: POPIS KMETIJSTVA (2000, 2010), Vprašalnik za raziskovanje Odkup lesa KME-LES/M, Vprašalnik za statistično raziskovanje Gozdarska dejavnost GOZD-MEHAN, Vprašalnik za raziskovanje Struktura kmetijskih gospodarstev KME-JUNSTRK/3L (do leta 2015), Vprašalnik o gozdarstvu na kmetijskih gospodarstvih GOZD-KME (od leta 2016), Vprašalnik za statistično raziskovanje Odkup kmetijskih pridelkov KME-ODK/M,
- socialnih statistik: Anketa o porabi na gospodinjstvih (APG), Anketa o življenjskih pogojih (SILC),
- industrijskih statistik: Vprašalnik za raziskovanje Industrijska proizvodnja IND-L
- statistika zunanje trgovine o uvozu in izvozu blaga,
- zaključni računi gospodarskih družb in organizacij ter zaključni računi samostojnih podjetnikov,
- nacionalnih računov: Tabele ponudbe in porabe.

Gozdni računi se izvajajo na osnovi pridobivanja podatkov številnih administrativnih podatkov in evidenc:

- davčne evidence,
- Evidenca dejanske rabe kmetijskih in gozdnih zemljišč Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in lov (MKGP),
- podatki o proizvodnji gozdnih lesnih sortimentov Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in lov (MKGP),
- podatki realizacije proračuna za posamezno leto Ministrstva za finance,
- ekspertne ocene o proizvodnji lesnih proizvodov ter model ocene proizvodnje gozdarske dejavnosti glede na tip proizvodnje Gozdarskega inštituta Slovenije (GIS),
- podatki o poseku lesa, letnem prirastku, negi in obnovi gozdov, sadikah, površini gozdov s posebnim namenom ter varovalnih gozdov, spremembi površine gozdnega roba na osnovi presekov sestojnih kart, oceni poseka in prirastka na drugih gozdnih zemljiščih Zavoda za gozdove Slovenije (ZGS),
- podatki o povprečnih cenah lesa na panju, vrednosti najemnin v gozdarstvu Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov (SKGZ RS do vključno leta 2015),
- podatki o povprečnih cenah lesa na panju (SiDG od leta 2016),
- podatki o vrednosti gozdnih zemljišč (GURS),
- strokovne ocene o cenah golih gozdnih zemljišč (Društvo sodnih cenilcev za gozdarstvo),
- ter drugi viri za enote, ki opravljajo gozdarsko dejavnost (kmetijska gospodarstva, gozdarska podjetja, samostojni podjetniki, gozdarske zadruge).

6 DEFINICIJE

Gozd po Zakonu o gozdovih predstavlja površino zemljišč, poraslih z gozdnim drevjem ali drugim gozdnim rastjem v obliki sestoja, ki zagotavlja katerokoli funkcijo gozda. Gozd predstavljajo sestoji, ki lahko dosežejo višino najmanj 5 metrov in imajo površino najmanj 0,25 hektarjev, pokrovnostjo pa večjo od 75 %. V to kategorijo se uvrščajo tudi zemljišča v zaraščanju, ki so kot gozd določena v prostorskem delu gozdnogospodarskega načrta (če se zadnjih 20 let niso uporabljala v kmetijske namene in je pokrovnost gozdnega drevja oziroma drugega gozdnega rastja na njih preseгла 75%).

Druga gozdna zemljišča po Zakonu o gozdovih vključujejo celotno površino zemljišč poraslih z gozdnim drevjem ali drugim gozdnim rastjem, s površino najmanj 0,25 hektarjev, ki niso gozd in ki se zadnjih 20 let niso uporabljala v kmetijske namene. Med druga gozdna zemljišča se uvrščajo tudi obore v gozdovih za rejo divjadi in zemljišča pod daljnovodi v gozdu s površino najmanj 0,25 hektarjev.

Cena lesa na panju je enaka ceni lesa na kamionski cesti, iz katere so izločeni stroški proizvodnje (sečnje in spravila).

Proizvodnja gozdarske dejavnosti je enaka vrednosti gozdarskih proizvodov (stoječi les, hlodi za žago in furnir, les za kurjavo, ki vključuje tudi les za oglje, les za celulozo in plošče, ostali gozdarski proizvodi), vrednosti gozdarskih

storitev in vrednosti proizvodnje neločljivih dopolnilnih dejavnosti gozdarstva. Obračunava se za posamezno koledarsko leto, vrednotena je v osnovnih cenah. Iz vrednosti proizvodnje v osnovnih cenah so izločeni vsi davki na proizvode in storitve, vanjo pa so vključene vse subvencije na proizvode in storitve. Proizvodnjo gozdarske dejavnosti sestavljajo proizvodnja za trg (odkup) ter proizvodnja za lastno končno porabo, vrednoti pa se v osnovnih cenah.

Osnovna cena je vrednost, ki jo prejme proizvajalec od kupca za enoto proizvedenega proizvoda ali storitve, od katere se odštejejo vsi davki, prištejejo pa vse subvencije na proizvode, ki se nanašajo na to enoto.

Vmesna potrošnja je vrednotena v kupčevih cenah. Predstavlja vrednost vseh proizvodov in storitev, ki jih gozdarji nabavijo in porabijo v procesu gozdarske proizvodnje. V vmesno potrošnjo so vključeni vsi proizvodi z življenjsko dobo do enega leta ter proizvodi, katerih vrednost ne presega 500 EUR.

Kupčeva cena je vrednost, ki jo dejansko plača kupec za enoto nabavljenega proizvoda ali storitve. Od osnovne cene se razlikuje (je večja) za vrednost trgovskih in transportnih marž ter vrednost neto davkov (davki minus subvencije) na proizvode.

Drugi davki na proizvodnjo vsebujejo davke, ki jih podjetja plačujejo kot rezultat vključevanja v proizvodnjo, neodvisno od proizvedene ali prodane količine ali vrednosti proizvodov ali storitev. Lahko se plačujejo na zemljišča, osnovna sredstva ali zaposleno delovno silo.

Subvencije so tekoča nepovratna plačila države ali Evropske unije rezidenčnim proizvajalcem z namenom vplivati na raven proizvodnje, na njihove cene ali na nadomestila proizvodnim dejavnikom. **Druge subvencije na proizvodnjo** obsegajo subvencije razen subvencij na proizvode, ki jih rezidenčne proizvodne enote prejmejo zaradi ukvarjanja s proizvodnjo. Tovrstne subvencije ne podpirajo neposredno količinske proizvodnje, ampak se nanašajo na ukrepe oz. dejavnike, ki omejujejo proizvodnjo, na nadomestila ob vremenskih ujmah ali naravnih nesrečah. Druge subvencije na proizvodnjo so npr. subvencije na plačilno listo ali delovno silo, podpore za obrestno mero, subvencije za zmanjšanje onesnaženosti in druge.

Bruto dodana vrednost v osnovnih cenah je enaka proizvodnji gozdarske dejavnosti v osnovnih cenah, zmanjšani za vmesno potrošnjo v kupčevih cenah. Bruto dodana vrednost je tudi enaka vsoti potrošnje stalnega kapitala, sredstev za zaposlene, ostalim davkom na proizvodnjo, bruto poslovnemu presežku oz. bruto raznovrstnemu dohodku, ostale subvencije na proizvodnjo so odštete.

Neto dodana vrednost je enaka proizvodnji gozdarske dejavnosti v osnovnih cenah, zmanjšani za vmesno potrošnjo v kupčevih cenah in potrošnjo stalnega kapitala. Neto dodana vrednost je tudi enaka vsoti sredstev za zaposlene, ostalim davkom na proizvodnjo, neto poslovnemu presežku oz. neto raznovrstnemu dohodku, ostale subvencije na proizvodnjo so odštete.

Potrošnja stalnega kapitala je element spremembe vrednosti sredstev. S potrošnjo stalnega kapitala se meri obremenitev, to je obraba in zastaranje opredmetenih in neopredmetenih stalnih osnovnih sredstev, izboljšav neproizvedenih sredstev in stroškov prenosa lastništva v obračunskem obdobju.

Posredno merjene storitve finančnega posredništva (PMSFP) so kategorija, ki prikazuje dohodek od razlik v obrestnih merah. PMSFP so plačilo za primarne storitve bank, tj. prevzemanje vlog in dajanje posojil. Ocenjene so kot razlika med obrestmi na vloge in posojila na eni strani ter obrestmi ob upoštevanju referenčne obrestne mere na drugi. PMSFP pri posojilih so enake dejanskim obrestim na posojila, zmanjšanim za obresti ob upoštevanju referenčne obrestne mere. PMSFP pri vlogah so enake obrestim ob upoštevanju referenčne obrestne mere, zmanjšanim za dejanske obresti na vloge. So proizvodnja bančnega sektorja in na drugi strani končna ali vmesna potrošnja porabniških sektorjev.

Sredstva za zaposlene so opredeljena kot celotno nadomestilo v denarju ali naravi, ki ga delodajalec plača zaposlenemu v zameno za njegovo opravljeno delo v obračunskem obdobju. Sredstva za zaposlene vključujejo bruto plače (v denarju ali naravi) in socialne prispevke delodajalcev (dejanski in pripisani).

Faktorski dohodek je znesek, ki ostane za poplačilo proizvodnih faktorjev (dejavnikov): dela, kapitala in zemlje. Obsega neto dodano vrednost, ki so ji odšteti ostali davki na proizvodnjo in prištete ostale subvencije na proizvodnjo. Faktorski dohodek je tudi enak vsoti neto poslovnega presežka in sredstev za zaposlene.

Poslovni presežek je rezidualna kategorija računa dohodka, in je enaka faktorskemu dohodku gospodarskih družb, zmanjšanemu za sredstva za zaposlene. Poslovni presežek je lahko prikazan v bruto ali neto vrednosti; v bruto vrednosti poslovnega presežka je zajeta tudi potrošnja stalnega kapitala, v njegovi neto vrednosti pa ta ni zajeta.

Raznovrstni dohodek je rezidualna kategorija nekorporativnih podjetij in samozaposlenih oseb. Poslovni presežek oz. raznovrstni dohodek je lahko prikazan v bruto ali neto vrednosti; v bruto vrednosti raznovrstnega dohodka je zajeta tudi potrošnja stalnega kapitala, v njegovi neto vrednosti pa ta ni zajeta.

Podjetniški dohodek je enak neto poslovnemu presežku oz. neto raznovrstnemu dohodku, zmanjšanemu za plačane rente in obresti, povečanemu za dobljene obresti, ki se nanašajo izključno na gozdarsko dejavnost. Podjetniški dohodek je lahko prikazan v bruto ali neto vrednosti; v bruto vrednosti podjetniškega dohodka je zajeta tudi potrošnja stalnega kapitala, v njegovi neto vrednosti pa ta ni zajeta.

Bruto investicije v osnovna sredstva vključujejo proizvodna sredstva, namenjena za daljšo uporabo v proizvodnem procesu (dlje kot eno leto), in večje vrednosti (več kot 500 EUR po cenah iz leta 1995). Vrednotijo se v kupčevih cenah brez DDV.

Zaposlenost v gozdarstvu vključuje vse osebe - zaposlene in samozaposlene -, katerih izvajanje značilnih gozdarskih in neločljivih negozdarskih dopolnilnih dejavnosti zagotavlja rezidenčnim enotam potreben – plačan in neplačan – vložek dela. Ker se upošteva tudi občasno (part time) in sezonsko delo, se zaposlenost v kmetijstvu meri v polnovrednih delovnih močeh (PDM). Ena PDM je ekvivalentna (ustreza) eni osebi, ki je polno zaposlena v gozdarski enoti gozdarske dejavnosti eno leto (1800 ur). Celotna delovna sila v gozdarstvu zajema plačano in neplačano delovno silo. Zaposlenost pomembno vpliva na

izračun dohodkovnih kazalnikov v gozdarstvu.

Trgovske marže so vrednost outputa trgovcev na debelo in drobno. So razlika med prodajno vrednostjo trgovskega blaga in njegovo nabavno oz. nadomestitveno vrednostjo. V tabeli porabe, kjer so tokovi prikazani v cenah kupcev, so trgovske marže vključene pri porabah posameznih vrst proizvodov. V tabelah, kjer so tokovi vrednoteni v osnovnih cenah, pa so trgovske marže iz posameznih tokov izločene in prikazane v vrstici trgovinskih storitev.

Transportne marže so vrednost prevoznih stroškov, ki jih kupec plača posebej in so vključeni v kupčevo ceno proizvodov, ne pa tudi v osnovno ceno proizvajalca ali v trgovske marže trgovca na debelo ali drobno. Enako kot trgovske marže so v tabeli porabe, kjer so tokovi prikazani v cenah kupcev, transportne marže vključene pri porabah posameznih vrst proizvodov. V tabelah, kjer so tokovi vrednoteni v osnovnih cenah, pa so transportne marže izločene iz posameznih tokov in prikazane v vrstici transportnih storitev.

Končna poraba je vsota izdatkov za končno potrošnjo posameznih institucionalnih sektorjev, bruto investicij in izvoza.

Izdatke za končno potrošnjo posameznih institucionalnih sektorjev sestavljajo izdatki za končno potrošnjo gospodinjstev, neprofitnih institucij gospodinjstev (NPISG) in države.

Ponudba je seštevek domače proizvodnje in uvoza.

Poraba je seštevek vmesne in končne porabe.

TEMELJNI AGREGATI EKONOMSKIH RAČUNOV ZA GOZDARSTVO

Bruto dodana vrednost = proizvodnja – vmesna potrošnja

Neto dodana vrednost = bruto dodana vrednost – potrošnja stalnega kapitala

Faktorski dohodek = neto dodana vrednost – drugi davki na proizvodnjo + subvencije na proizvodnjo

Poslovni presežek/raznovrstni dohodek = faktorski dohodek – sredstva za zaposlene

Podjetniški dohodek = poslovni presežek/raznovrstni dohodek – plačane najemnine – plačane obresti + prejete obresti

7 POJASNILA

7.1 KLASIFIKACIJE

Klasifikacija SKD (Standardna klasifikacija dejavnosti) -

<http://www.stat.si/StatWeb/glavnanavigacija/metode-in-klasifikacije/klasifikacije>.

Klasifikacija se uporablja na nivoju agregirane dejavnosti.

7.2 OBDELAVA PODATKOV

UREJANJE PODATKOV

Po prejemu vhodnih podatkov se opravi primerljivost vrednosti podatkovnih vsebin na podlagi primerjave vrednosti med posameznimi leti ter ob morebitnih obstoječih sorodnih virih podatkov. Vse morebitne nejasnosti glede podatkov se predhodno preveri pri vhodnih virih, morebitno popravljanje napak se opravi v sodelovanju z njimi. Po kontrolah in popravkih se podatki vnesejo v predpripravljene delovne tabele in delovne liste ekonomskih računov za gozdarstvo. Po opravljenem vnosu vhodnih podatkov v delovne tabele in delovne liste se izvede tabeliranje dobljenih rezultatov; obdelava se konča s pripravo končne tabele, urejene po vrednostih določenih spremenljivk v standardni obliki, ki je primerna tudi za posredovanje na Eurostat. Postopki (imputacija oz. vstavljanje, uteževanje) zaradi morebitnih manjkajočih odgovorov (neodgovorov) se pri tem raziskovanju ne izvajajo.

V okviru končne analize se podatki ponovno primerjajo s podatki prejšnjega leta po posameznih spremenljivkah, morebitna velika odstopanja se še dodatno preverijo.

UTEŽEVANJE

Podatki se ne utežujejo.

DESEZONIRANJE

Desezoniranje se ne uporablja.

OBDELAVA PODATKOV DRUGO

Se ne uporablja.

7.3 INDEKSI

Za pripravo nekaterih kategorij gozdnih računov se uporabljajo verižni indeksi.

7.4 NATANČNOST

Statistične ocene se ne uporabljajo.

7.5 DRUGA POJASNILA

Tabele ponudbe in porabe so del sistema input-output tabel, ki je sestavni del nacionalnih računov. Tabele prikazujejo podrobnejšo razdelitev računa proizvodov in storitev, računa proizvodnje ter računa oblikovanja dohodkov v sistemu nacionalnih računov.

Med tabelama ponudbe in porabe obstajata dve vrsti enakosti:

- enakost po dejavnostih: proizvodnja dejavnosti = poraba dejavnosti;
- enakost po proizvodih: celotna ponudba proizvoda = celotna poraba proizvoda.

Metodologija ESR 2010 je uvedla spremembe na na 25 področjih, pomembneje pa sta vplivali na agregate slovenskih nacionalnih računov tabel ponudbe in porabe le dve največji spremembi: kapitalizacija izdatkov za raziskave in razvoj ter spremenjena obravnava uvoza in izvoza blaga za oplemenitenje in posredovanje blaga v tujini. Izdatki za raziskave in razvoj se ne obravnavajo več kot vmesna potrošnja v proizvodnih procesih, temveč kot investicije. Kot proizvodnja in investicije se obravnavajo tudi izvedene raziskave in razvoj za lastno porabo. Te spremembe so vplivale na znižanje vrednosti vmesne potrošnje ter na povišanje vrednosti proizvodnje, potrošnje stalnega kapitala, dodane vrednosti, investicij in BDP.

8 OBJAVLJANJE PODATKOV

- Podatkovna baza SiStat: Kmetijstvo, gozdarstvo in ribištvo - Gozdarstvo; [Gozdni računi](#). Objavljajo se absolutni podatki. Podatki se objavljajo na ravni NUTS-1.
- Prva objava (Gozdarstvo, Gozdni računi): »Gozdni računi, Slovenija, letno«.
- [Statøpis](#)
- Eurostat, Statistični urad Evropske unije

9 REVIDIRANJE PODATKOV

9.1 OBJAVLJANJE ZAČASNIH IN KONČNIH PODATKOV

Začasni podatki se ne pripravljajo.

V primeru nadgradnje vhodnih virov podatkov ali spremembe metodologije, se podatki revidirajo.

9.2 DEJAVNIKI, KI VPLIVAJO NA ČASOVNO PRIMERLJIVOST

V časovni vrsti ni prišlo do prelomov, zato so vse časovne točke primerljive.

10 DRUGA METODOLOŠKA GRADIVA

Metodološka gradiva na spletni strani SURS so dostopna na <https://www.stat.si/statweb/Methods/QuestionnairesMethodologicalExplanationsQualityReports>.

Za pripravo gozdnih računov se posebni vprašalniki (razen statističnih vhodnih virov podatkov s pripadajočimi vprašalniki) ne uporabljajo.

Dokumentacija o kakovosti podatkov se ne uporablja.

Metodološka gradiva na spletni strani SURS so dostopna na <https://www.stat.si/statweb/Methods/QuestionnairesMethodologicalExplanationsQualityReports>.

- Metodološka pojasnila:
 - Gozdni računi
 - področje: Kmetijstvo, gozdarstvo in ribištvo, podpodročje: Gozdarstvo